Kon. Bat. Gen.
XXVII
10550

VERKOOPINGSWAARDE

VAN

LANDELIJKE ONDERNEMINGEN

EN

Tusschentijdsche Aanslag-vermindering

DOOR

B. V. HOUTHUYSEN,

Notaris te Semarang.

SEMARANG.
G. C. T. VAN DORP & Co.,
1900.

0010-59265660
1211469551
KP 300.940
XXII 10350

VERPONDINGSWAARDE

VAN

LANDELIJKE ONDERNEMINGEN

EN

Tusschentijdsche Aanslag-vermindering.

I Verpondingswaarde van Landelijke Ondernemingen.

II. Tusschentijdsche Aanslag-vermindering.

SEMARANG.
G. C. T. VAN DORP & Co.,
1900.

KON. BAT. GENOOTSCHAP

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI.
Tanggal : 23 Mei 2013
No. Induk : 57848/PN-MUSEUM/'13
BIB - ID :
Beli / Hadiah : Ex. Museum

I

VERPONDINGSWAARDE

VAN

Landelijke Ondernemingen

De verpondingsordonnantie heeft vele goede eigenschappen. Zij munt, bij voorbeeld, uit door duidelijkheid en is gemakkelijk verstaanbaar voor ieder die lezen kan.

Als alle fiscale bepalingen moet de ordonnantie *letterlijk* worden toegepast en komt elke twijfel, elke onzekerheid den belastingplichtige ten goede, volgens den rechtsregel „In dubio pro reo".

Houden we nu dit in het oog, en merken we op, dat in art. 6. al. 1 onder de woorden „*andere* onroerende goederen" ook begrepen zijn „landelijke ondernemingen", zoo komt men bij eene oppervlakkige lezing dier alinea:

„De verpondingswaarde van andere onroerende goederen dan gebouwen met hunne aanhoorigheden is de verkoopwaarde."

allicht tot de gevolgtrekking: dat „verpondingswaarde" en „verkoopwaarde" synoniemen zijn.

Dit is echter volstrekt niet het geval.

En dat waarom niet?

Omdat eene wet *in haar geheel* moet gelezen worden.

Doen we dit en lezen we art. 7 al. 1:

„De waarde van losse en vaste werktuigen in fabrieken, trafieken en werkplaatsen blijft buiten aanmerking bij de bepaling van de verpondingswaarde."

zoo blijkt reeds terstond, dat *die* waarde wèl begrepen is onder de „verkoopwaarde", doch niet onder „verpondingswaarde".

Evenals het gelegen is met de waarde der „werktuigen" is dit ook het geval met de waarde der „aanplantingen op *gehuurde* gronden", de voorschotten aan karrevoerders, aan leveranciers van materialen en dergelijke, de waarde van den lossen inventaris, van de geoogste, al of niet afgewerkte, producten, enz.

Vatten we dit samen dan staat „verpondingswaarde" gelijk met verkoopwaarde minus:

1. aanplantingen op ingehuurde gronden;
2. voorschotten aan karrevoerders, enz.
3. losse inventaris,
4. geoogste producten, enz;

kortom alles wat niet uitdrukkelijk door de verponding getroffen wordt, al is het onder de „verkoopwaarde" begrepen.

Uit het vorenstaande volgt dus, **dat de Verpondingswaarde eener Landelijke onderneming steeds minder moet bedragen dan hare verkoopwaarde, d. w. z. dan den prijs die ieder oogenblik voor de onderneming, bij verkoop op vendutie onder de gebruikelijke voorwaarden, kan worden bedongen.**

Een verpondingswaarde die niet aan dezen eisch voldoet, maar hooger is, deugt niet en behoort dus verminderd te worden.

Van art. 6 luidt al. 2:

> „Bij de bepaling der verpondingswaarde wordt rekening gehouden met de bekende koopprijzen onder gewone omstandigheden bedongen."

Nemen we een zeer sterk sprekend voorbeeld:

Onlangs werd op publieke vendutie verkocht het erfpachtsperceel „Soember Ringin", in Kediri, voor *f* 2500. Die verkoop geschiedde door de commissie van liquidatie der „Cultuur Maatschappij Soember Ringin," welke commissie tevens bevoegd was tot onderhandschen verkoop en dus met den geboden prijs geen genoegen zou hebben genomen, *indien* zij kans had gezien onderhands een hooger contant cijfer te bedingen.

Hierbij komt, dat de bieder zéker was geen moeilijkheid te ondervinden in de levering der onderneming *in haar geheel* en alzoo gevrijwaard voor de bezwaren, die zich bijv. voordoen indien *niet* de *eigenaar*, maar een *hypotheekhouder* de verkooper is.

Een hypotheekhouder, toch, kan alleen verkoopen wat bij hem *verbonden* is. De kooper is dus à priori lang niet zeker, dat hij met den eigenaar tot overeenstemming zal geraken ten aanzien der *niet-verbonden* zaken.

Dit vooruitzicht houdt menigeen van bieden terug, waarbij nog komt, dat men in den hypotheekhouder-zelven een eigenaardigen concurrent heeft: omdat àl wat *hij* biedt èn casu quo betalen moet, weêr in zijn eigen zak terecht komt!

Van deze of andere afwijkingen van „gewone omstandigheden" is geen spoor te vinden bij den verkoop van Soember Ringin.

De *f* 2500 is dus in alle opzichten een *bekende* koopprijs onder gewone omstandigheden bedongen; en daarmede **wordt** rekening gehouden bij de bepaling der verpondingswaarde voor 1900-1904 niet alleen van Soember Ringin-zelve, maar ook van *andere* landelijke ondernemingen, wier koopprijs niet bekend is.

Het is misschien niet overbodig op te merken, dat de verpondingscommissie niet vrij is in het kiezen van de wijze, waarop zij de verpondingswaarde bepaalt.

Volstrekt niet!

De wet bepaalt de *volgorde* en — van die volgorde mag niet worden afgeweken.

Ook de verpondingscommissie moet de wet gehoorzamen.

En welke is de volgorde door de wet voorgeschreven?

Bij de bepaling der Verpondingswaarde van landelijke ondernemingen *wordt* rekening gehouden met:

1. den bekenden koopprijs onder gewone omstandigheden bedongen van de onderneming-zelve.
2. de verkoopwaarde van andere goederen in verhouding tot:
   a. de wederzijdsche zuivere opbrengsten;
   b. de kosten van ontginning en bebouwing, waar deze als maatstaf kunnen dienen.

Het is van groot belang hierbij aan te teekenen, dat de 6 laatste woorden: „waar deze als maatstaf kunnen dienen," niet voorkwamen in het *ontwerp*, en eerst in de *Ordonnantie-zelve* werden opgenomen nadat door mij was opgemerkt, dat de verpondingscommissie zich wel eens *verplicht* zou kunnen achten: de kosten van ontginning en bebouwing als maatstaf te nemen: omdat de wet het gebiedt!

Een dergelijke opvatting nu wordt door de bijgevoegde woorden voorkomen.

Al is nu ook de Verpondingscommissie in staat het bewijs te leveren, dat er tonnen gouds gestoken zijn in de onderneming Soember Ringin en het dus bespottelijk zou zijn hare verpondingswaarde te bepalen op *f* 2500, verminderd nog wel met de waarde van hetgeen niet door de Verponding getroffen wordt, maar onder den koopprijs is begrepen, dit alles doet niets af.

Bij de bepaling der verpondingswaarde *moet* rekening gehouden worden met die *f* 2500: omdat dit cijfer *is* de *bekende* koopprijs onder *gewone* omstandigheden bedongen.

Bovendien kan het cijfer van *f* 2500 geen verwondering baren, zoo men let op het feit, dat zoo menige onderneming geabandonneerd wordt!

De eigenaars dier ondernemingen zijn dus bevreesd, dat bij openbaren verkoop daarvoor geen bod zal worden gedaan, en dus niet eens de advertentie- en vendu-kosten zullen worden gedekt!

Mogen die ondernemingen niet met recht „non-valeurs" heeten?

„Non-valeurs" zouden die, geabandonneerde ondernemingen dan ook spoedig blijken te zijn, indien de Regeering onvoorzichtig genoeg was ze voor achterstallige verpondingbelasting en/of erfpachtscanon te executeeren!

Soember Ringin's koopprijs ad *f* 2500 moet dus als basis dienen voor de bepaling der verpondingswaarde in den Oosthoek over 1900—1904.

Wat van Soember Ringin gezegd is geldt in nog veel sterker mate van de koffie- en kina-onderneming Ngrantjak, gelegen in het district Ngasinan, afdeeling Magelang, residentie Kedoe

Hieromtrent vermeldt de Locomotief van 21 October 1899:

Geveilde vastigheden:

„De afloop der op heden ten overstaan van het vendukantoor gehouden veiling van vastigheden is als volgt:

De koffie- en kina-onderneming Ngrantjak, respectievelijk getaxeerd op *f* 100.000 en *f* 4000 en staande ten name van L. L. Jacobson c. s. werd voor *f* 1455 toegewezen aan den Heer N. A. Steenbakker."

Deze onderneming werkte onder zeer ongunstige omstandigheden.

De pachtschat bedraagt *f* 7.30 per bouw, die geheven wordt van de geheele in erfpacht afgestane oppervlakte groot ruim 372 bouw, gelegen op eene hoogte van ± 3500 tot ± 5000 Rijnlandsche voeten, waarvan niet meer dan omstreeks 180 bouws met koffieboomen beplant zijn.

Alle cultuur op de resteerende ruim 190 bouws oppervlakte, voor het meerendeel op eene hoogte van ± 4500 tot 5000 Rijnlandsche voeten liggende, is ten eenenmale onmogelijk, wegens ongeschikt heid daartoe van het terrein en slechte geaardheid van den grond.

Op alle requesten — om vermindering, bijv. van den pachtschat — werd afwijzend beschikt.

Niettegenstaande alle bezwaren, waarmede Ngrantjak heeft te kampen, vond de commissie vrijheid hare verpondingswaarde te bepalen op ruim *f* 100.000 (zegge Honderd duizend gulden)!

Geen wonder, dat eene, onder zulke ongunstige omstandigheden werkende, onderneming, op vendutie slechts *f* 1455 opbracht; dus nog minder dan Soember Ringin!

Strekt nu deze onderneming tot basis van de verpondingsaanslagen in den Oosthoek; dit is ook het geval met Ngrantjak ten aanzien van Midden-Java.

Welk een wanverhouding!

Een verpondingswaarde van ruim *f* 100.000 bij een verkoopwaarde van *f* 1455!

De eerste bijna 69 maal te hoog!

Boven en behalve Soember Ringin en Ngrantjak is er nog een Landelijke onderneming, die vermelding verdient: een Erfpachtsperceel Djolotigo I, II, III, IV en V, met een pachtschat van *f* 4 per bouw 's jaars, ter oppervlakte van 596 bouws, waarvan 88 on-ontgonnen.

Deze onderneming, toebehoorende aan de Factorij der Nederlandsche Handel Maatschappij en met een verpondingswaarde van *f* 96050, (zegge zes en negentig duizend vijftig gulden), bracht bij vrijwilligen verkoop in publieke vendutie, op 12 November 1898, op: *f* 2500 (zegge twee duizend vijfhonderd gulden).

Aan het, aan den Gouverneur-Generaal gericht, gedrukt request der Malangsche Vereeniging van koffieplanters dd. 10 September 1894 wordt het volgende ontleend:

a. „het perceel *Soember-Aroem* werd op 1 Januari 1892 verkocht voor *f* 250.000 en waren toen 380 bouws ontgonnen.

Dit bedrag van *f* 250.000 was dus de *verkoopwaarde* op Januari 1892, daar er geen enkele reden is om aan te nemen, dat de voormalige eigenaren van het perceel dit beneden de waarde hebben verkocht. Niettemin heeft de commissie dat perceel thans (d. t. voor het tijdvak 1891—1894) aangeslagen voor *f* 490.000, hetgeen blijkbaar in strijd is met de bepalingen der ordonnantie (pag. 9)".

Is er grooter wetsschennis denkbaar?

b. „De onderneming *Soeka-Rame*, verpondingsnummers 685, 717, 726 en 727, is thans (voor het tijdvak 1891—1894) aangeslagen voor *f* 900.000 (zegge negen honderd duizend gulden).

Deze aanslag omvat een uitgestrektheid van 1929 bouws woeste gronden, waarvan 925 ontgonnen en dus 954 nog steeds woest liggende.

Voor die nog woeste gronden wordt reeds canon betaald, hoewel de erfpachter alleen in de verre toekomst daarvan voordeel kan verwachten en dus billijkheidshalve alleen rekening had mogen gehouden worden met de reeds ontgonnen gedeelten.

De ontginningskosten van af den aanvang der onderneming in 1879 tot het begin van het verpondingstijdvak 1890/94, hebben bedragen *f* 749.880, waaronder begrepen twee volledige établissementen met machineriën, die buiten den aanslag vallen, de kosten van onderhoud, die niet zijn kosten van ontginning en dus buiten beschouwing moeten blijven, weshalve de werkelijke ontginningskosten, niet meer hebben bedragen dan *f* 400.000 hoogstens (blz. 7)."

En van zulk een onderneming is de verpondingswaarde bepaald op *f* 900.000, niettegenstaande hare intensieve waarde slechts bedraagt *f* 500.000 en de commissie in Soember-Aroem een uitstekenden maatstaf had.

c. „De verpondingswaarde der onderneming *Soember-Mandjing*, vroeger aangeslagen voor *f* 140.000, werd voor 1891—1894 op eenmaal bepaald op *f* 300.000, en zulks niettegenstaande de eigenaren nog nimmer eenige winst hebben behaald, en al-

vorens iets wordt verdiend, eene som van *f* 300.000 moet worden terugbetaald aan geldschieters (pag. 8)."

De commissie heeft het zich zeer gemakkelijk gemaakt door de ontginningskosten aan te nemen voor „verpondingswaarde", niettegenstaande de wet uitdrukkelijk bepaalt, dat dit alleen dan mag geschieden „waar deze *als maatstaf kunnen dienen* (art. 6 in fine)" m. a. w. een waarde bekomt, die ieder oogenblik op publieke vendutie kan worden bedongen!

d. „De onderneming *Wongkoija* werd aangeslagen voor *f* 620.000, hoewel de uitgestrektheid niet meer bedraagt dan 830 bouws, waarvan slechts 605 bebouwd.

Aan de ontgonnen bouws is dus de buitensporige waarde gegeven van *f* 1000 per bouw; terwijl de eigenaren, die *alle* gronden (ontgonnen zoowel als onontgonnen) inbrachten in een Naamlooze vennootschap, zulk een kolossale waarde daaraan niet toekenden (pag. 8)!"

Wellicht heeft deze of gene, bij wien informaties werden ingewonnen, aan zijne phantasie den ruimen teugel gevierd, door te spreken van een ontginningskapitaal groot *f* 620.000, en is daarnaar de verpondingswaarde bepaald!

e. „De onderneming *Bandoe Ardjo* is aangeslagen voor *f* 400.000, hoewel zij slechts 619 bouws beslaat en niet meer dan 333 bouws beplant heeft.

De verpondings-commissie veronderstelt derhalve, dat met een aanplant van 333 bouws, waarvan een deel slechts vruchtdragend is, *f* 40.000 winst per jaar (goede en slechte dooréén gerekend) kan behaald worden, hetwelk een absolute onmogelijkheid is (pag. 8).

f. Van de onderneming *Bandoe Rátá*, niet grooter dan 549 $^{78}/_{100}$ bouws, is de verpondingswaarde bepaald op *f* 450.000, hoewel slechts 473 bouws ontgonnen zijn en voor uitbreiding niet meer dan 76 bouws overblijven.

De winst met dat perceel behaald, gerekend over den geheelen duur der ontginning, heeft den eigenaars niet meer opgeleverd dan 5½% over het door hen bijeengebrachte kapitaal van *f* 180.000 (pag. 8)."

Zie een gelijksoortige kantteekening als op *d.* *g.* „Het perceel *Soember Petong*, een gedeelte van *Soember Agoeng*, hebbende een uitgestrektheid van ± 514 bouws, waarvan beplant 270 bouws met 270.000 boomen, werd aangeslagen voor *f* 470.000; mitsdien werd door dien aanslag aan één beplanten bouw de absurde waarde van niet veel minder dan *f* 1750 toegekend (pag. 8 en 9)."

Waaraan zouden nu de veel te hoog opgedreven verpondingswaarden te wijten zijn?

Misschien aan de Regeering, die, wijzende op de vele en groote behoeften der schatkist, aandrong op vermeerdering van inkomsten en, bij voorbeeld, wenken en instructies geeft, hoe dat doel kan worden bereikt?

Veroorlooft de Regeering zich dergelijke instructies, hetzij openlijk, hetzij in het geheim, te geven, zoo gaat zij hare bevoegdheid te buiten.

Niet de Regeering stelt de verpondingswaarde vast, maar de commissie.

Dit blijkt duidelijk uit

ART. 17.

De kohieren worden door den Directeur van Financiën vastgesteld *overeenkomstig de beslissingen der commissie.*

Geeft nu de Regeering instructies, waardoor de druk der belasting wordt *verlicht*, *die* instructies moeten door de commissie worden uitgevoerd.

Maar hebben de instructies ten doel, den belastingdruk te *verzwaren*, *die* instructies mag de commissie niet uitvoeren.

En waarom niet?

Omdat de verpondings ordonnantie haar eenig richtsnoer is.

Acht de Regeering de inkomsten der verpondingsbelasting onvoldoende ter voorziening in de behoeften der schatkist, zij *verhooge* de percentage der belasting, door die bijv. van 3/4 op 1% of hooger te brengen, mits:

òf onder nadere goedkeuring
òf na bekomen machtiging
van het opperbestuur.

KON. BAT. GENOOTSCHAP VAN K. EN W.

Dáártoe *is* de Regeering bevoegd.

Maar met de vaststelling der verpondingswaarde mag zij zich niet bemoeiën.

Dit is uitsluitend de taak der commissie, wier voorzitter en leden den eed afleggen:

„Ik zweer, dat ik voor de vaststelling der verpondingswaarde eerlijk, zoo nauwgezet mogelijk en onpartijdig zal te werk gaan (art. 12)."

Ontvangen nu de leden instructies, die strijden tegen hunne eigene overtuiging en *volgen zij die op*, **zij schenden hunnen eed.**

II

Tusschentijdsche Aanslag-Vermindering.

En hoe staat het nu met den *vijfjarigen* verpondingsaanslag?

Indien de verpondings-commissie haar plicht betracht door de verpondinswaarde te bepalen op de wijze door de wet voorgeschreven, dan is een vijfjarige aanslag in het belang van beide partijen.

Een vijfjarige aanslag is in het belang van den fiscus: omdat de aanslagkosten niet jaarlijks behoeven gemaakt te worden; en is in het belang van de belastingplichtigen: omdat de aanslag vijf jaren lang niet mag worden verhoogd, al werpt een onderneming ook groote winsten af en al wordt ook hare verkoopwaarde kolossaal verhoogd.

En, indien de onderneming in die 5 jaren *achteruitgaat*?

Hieromtrent bestaat een groote begripsverwarring.

In het ontwerp luidden de 2 eerste alinea's van art. 23:

„De aanslag wordt opgeheven of verminderd, ingeval het belastingplichtig goed geheel of gedeeltelijk is te niet gegaan of heeft opgehouden aan de belasting onderworpen te zijn. Hij wordt verminderd ingeval door rampen van Hoogerhand, de waarde met meer dan een/vierde is verminderd."

Nadat ik, door tusschenkomst van den Heer SCHELTEMA, Hoofdredacteur van „de Locomotief", in het bezit was geraakt van de toelichting op de concept-verpondingsordonnantie — niettegenstaande de openbaarmaking daarvan op het voorstel door den Gouverneur-Generaal VAN REES per telegraaf gedaan, door den Minister van Koloniën Mr. SPRENGER VAN EIJK was verboden — heb ik die concept-ordonnantie in „de Locomotief" en „Indische Gids" besproken.

Bij de behandeling van art. 23 al. 2 deed ik uitkomen, dat, waar de ordonnantie uitgaat van het beginsel een zekere percentage te heffen van de *werkelijke* waarde van een onroerend goed, het niet aanging, met die heffing 5 jaren lang voort te gaan, al werd

ook die waarde reeds in het eerste jaar met meer dan een/vierde verminderd, ten ware die vermindering het gevolg was van rampen van Hoogerhand.

Ik toonde aan, dat m i. *elke* zoodanige waarde-vermindering, die niet was te wijten aan de schuld des eigenaars van het goed, aanspraak behoorde te geven op vermindering van den aanslag.

Hetzij nu dat de Regeering de juistheid mijner opmerking heeft beaamd, dan wel zelve tot die conclusie is gekomen, dit staat als een paal boven water: dat op de woorden van het *ontwerp*: „door rampen van Hoogerhand" in de *ordonnantie* volgt: „of door andere buitengewone onvoorziene omstandigheden."

En hoe staat het nu met de toepassing van Art. 23?

Allertreurigst!

Men leze hieromtrent het, te weinig bekende, door G. Kolff & Co. te Batavia in 1897 à *f* 6 uitgegeven, boekwerk „de verpondings ordonnantie van de Ambtenaren bij het Departement van Financiën," Mr. L. A. C. Kolff en B. Ten Bruggen Cate.

Daarin staat o. a. te lezen, pag. 93:

> 117. De lijn is in het laatste geval („andere buitengewone onvoorziene omstandigheden") minder scherp getrokken; „rampen van Hoogerhand" zijn b. v. brand, overstrooming, vulcanische uitbarstingen, enz., maar wat onder „buitengewone onvoorziene omstandigheden" zal zijn te verstaan is minder duidelijk. Dit hangt dus in hoofdzaak af van de zienswijze der betrokken autoriteit i. c. den Directeur van Financiën, te meer nog, wijl ook de „Toelichting". . . ten deze slechts eenige vage aanwijzingen geeft, welke als beginsel hebben doen aan nemen, dat in het algemeen afbraak van gebouwen in den loop van het belasting-tijdvak niet tot vermindering van den aanslag kan leiden. (Gouv. besluit 6 Mei 1892 No. 28). Evenmin zal men bij instorting van gebouwen ten gevolge van bouwvalligheid aanspraak op vermindering van den aanslag kunnen maken.
>
> Het spreekt echter van zelf, dat indien de afbraak enz. een gevolg is van een ramp van Hoogerhand, bijv. van een aardbeving, wel vermindering van den aanslag kan verleend worden."

Bij wijze van tegenstelling met hetgeen door hen wordt beweerd ten aanzien van „afbreken" en „instorten", laten de heeren K. en T. B. onmiddellijk daarop volgen, (blz. 94):

> 118. Wèl als „buitengewone onvoorziene omstandigheden" zullen o. i. bijv. ten opzichte van landelijke ondernemingen aangemerkt kunnen worden plotselinge dalingen in de marktprijzen van eenig product, met de bijvoeging dier woorden in de tweede alinea zal men toch wel geen andere bedoeling gehad hebben, dan om in de gevallen, waarin de waardevermindering niet juist het gevolg is van „rampen van Hoogerhand", maar waarin een handhaving van den bestaanden aanslag niet wenschelijk zoude zijn, vermindering van belasting te kunnen verleenen. Bij eene plotselinge belangrijke daling in de prijzen van eenig stapelproduct, b. v. koffie, kan het bestaan van vele ondernemingen in gevaar worden gebracht en eischt dus het belang van den staat de op die ondernemingen rustende lasten zooveel mogelijk te verminderen.
>
> In dergelijke gevallen zullen o. i. verzoeken van belanghebbenden tot vermindering van den aanslag kunnen leiden.

Tegen de juistheid der redeneering van § 117 *zou* niet veel kunnen worden ingebracht *indien* het *ontwerp* van art. 23 al. 2 *ongewijzigd* tot wet ware verheven en alzoo *in* de ordonnantie *niet* voorkwamen de woorden „of door andere buitengewone onvoorziene omstandigheden."

Of zijn „Force majeure" en „andere buitengewone onvoorziene omstandigheden" synoniemen, die hetzelfde beteekenen?

Niemand zal zoo dwaas zijn dát te beweeren!

Naar mijne bescheiden meening, heeft het woord „omstandigheden" een zóó onbeperkten zin, dat daaronder gebracht kan worden *alles*, wat tot waarde-vermindering aanleiding kan geven. *Zijn* echter de laatste woorden inderdaad „minder duidelijk" dan de eerste, dit „minder duidelijk" komt *niet* den fiscus ten goede, maar den *belastingplichtige*, volgens den regel „In dubio pro reo."

Het is dus de plicht èn van den Directeur èn van de Regeering om de woorden „of door andere buitengewone onvoorziene omstandigheden" in den *ruimsten* zin op te vatten.

En juist het tegendeel heeft plaats!

Met welk recht *wordt* als *beginsel* aangenomen „dat in het algemeen afbraak van gebouwen in den loop van het belastingtijdvak niet tot vermindering van den aanslag kan leiden?"

Is het denkbaar, dat iemand uit pure liefhebberij of om 3/4% verpondingsbelasting te besparen, een gebouw zal gaan afbreken en zich alzoo met 100% benadeelen?!

Gaat iemand over tot afbreken zoo zullen daarvoor wel steeds geldige redenen bestaan.

Even zoo is het gelegen met „instorting van gebouwen ten gevolge van bouwvalligheid."

Had de eigenaar dat instorten kunnen „voorzien," *zou* hij dan niet de noodige voorzorgsmaatregelen genomen hebben?

Zoowel het „afbreken" als het „instorten" moeten dus gebracht worden onder „buitengewone onvoorziene omstandigheden" en in *beide* gevallen *hebben* de belastingplichtigen dus aanspraak op vermindering van den aanslag ingeval de waarde van het onroerend goed met meer dan een vierde is verminderd."

Volgaarne onderschrijf ik wat door Mr. K. en T. B. wordt gezegd in § 118, hierboven aangehaald, mits het woord „plotseling" worde doorgehaald.

Waarom kunnen ook „langzame" dalingen niet evengoed onder „buitengewone onvoorziene omstandigheden" worden gerangschikt?

Directeur en Regeering hebben echter eene zeer beperkte opvatting van „buitengewone onvoorziene omstandigheden," zooals uit het volgende sprekend voorbeeld kan blijken.

In de residentie Rembang, afdeeling Toeban, was een suikeronderneming „Waringin-Agoeng", in vroeger jaren werkende op een Gouvernements contract.

Steeds had de eigenaar met tegenspoed te kampen.

Slechte oogsten waren schering en inslag.

De resultaten waren allertreurigst; maar juist dezen waren den eigenaar een uitkomst.

Zij toch gaven aanleiding tot een zeer, zeer voordeelig Gouver-

nements contract, waardoor het den eigenaar gelukte voor zijne onderneming een flinken koopprijs te bedingen.

Nadat de Gouvernements aanplant een einde had genomen, bestond de onderneming uit een stuk grond, in eigendom bezeten, en bebouwd met een Etablissement, waarin verwerkt werd het suikerriet verkregen van ingehuurde gronden.

De onderneming, bij de verponding aangeslagen op n. f. *f* 40.000, kwam in handen van X, die over de noodige fondsen kon beschikken; maar zulke treurige resultaten bekwam, dat hij zich genoodzaakt zag de onderneming op te doeken.

De machineriën werden naar elders overgebracht, de gebouwen afgebroken, kortom van de geheele onderneming bleef niets anders over dan een ledige vlakte: een non-valeur.

X. wendde zich tot den Directeur van Financien, op grond van een en andere vragende om vermindering van den aanslag.

De Directeur nam de volgende beschikking:

Extract uit het Register der Beschikkingen van den Directeur van Financiën.

No. 5376. Batavia, den 1 April 1897.

De Directeur van Financiën.

Gelezen het request van X, houdende verzoek om vermindering van den aanslag in de verponding over het tijdvak 1895 — 1899 van de in de afdeeling Toeban der residentie Rembang gelegen suikeronderneming Waringin-Agoong verp. No. 221

Overwegende, dat de waarde-vermindering van het perceel niet het gevolg is van een ramp van Hoogerhand of andere buitengewone onvoorziene omstandigheden;

Gelet op artikel 23 der ordonnantie van 19 April 1886 (Staatsblad No. 78);

Heeft besloten:

Eerstelijk: Aan den Adressant te kennen te geven, dat zijn verzoek voor inwilliging niet vatbaar is.

Ten tweede: enz.

Extract dezes verleend aan den adressant tot informatie.

Accordeert met voors: Register

De Secretaris,

(w. g.) DE KOCK.

Hierdoor niet uit het veld geslagen, wendde X zich tot den Gouverneur-Generaal met een flink gemotiveerd request, maar ontving het volgende antwoord:

Extract uit het Register der Besluiten van den Gouverneur Generaal van Nederlandsch-Indië.

Buitenzorg, 11 September 1897.

Gelezen het request van X, houdende bezwaren tegen de bij het besluit van den Directeur van Financiën van den 1sten dier maand (April 1897) No. 5376 genomen afwijzende beschikking op de door X aan dien Departementschef gedane aanvraag om vermindering van den aanslag in de verponding over het tijdvak 1895—1899 van de in de afdeeling Toeban der residentie Rembang gelegen suikeronderneming Waringin-Agoong, verpondingsnummer 221,

Gelet op artikel 24 der ordonnantie van 19 April 1886 (Staatsblad No. 78);

Is goedgevonden en verstaan:

Aan den adressant te kennen te geven dat zijne bezwaren ongegrond zijn bevonden.

Extract dezes zal worden verleend aan den adressant tot informatie.

Accordeert met voors: Register,

De Gouvernements Secretaris

(w. g.) COHEN STUART.

De Directeur, zoowel als de Regeering verwarren „oorzaak" met „gevolg" en redeneeren aldus:

X maakt geen suiker: omdat hij de fabriek heeft afgebroken. Dit staat hem volkomen vrij, mits de schatkist daardoor geen schade lijde gedurende het nog overblijvende verpondingstijdvak 1898—1899.

Die redeneering is echter valsch en moet aldus luiden:

Door de treurige resultaten der onderneming is X *genoodzaakt* geworden de gebouwen af te breken en de machinerien naar elders over te brengen.

Die „resultaten" zijn „buitengewone onvoorziene omstandigheden."

Had toch X de treurige resultaten *kunnen* „voorzien," hij zou

zich wel gewacht hebben de zaak te entameeren en goed geld naar kwaad geld te gooien!

En hoe liep de zaak verder af?

Na nog een paar termijnen ad *f* 150 per semester aan verpondingsbelasting te hebben betaald, deed X het perceel op eens anders naam overschrijven en werd daardoor van alle verdere aansprakelijkheid bevrijd.

Drie honderd gulden 's jaars aan verpondingsbelasting te betalen van een „non-valeur!"

Waar ter wereld wordt de wedergade gevonden van zulk een ultrafiscaliteit?

Moge Z. E. de Gouverneur-Generaal, alléén met zijn gezond verstand te rade gaande, als devies aannemen: „Elke waarde vermindering, die meer dan 1/4 bedraagt der waarde van een perceel onroerend goed, *geeft* aanspraak op evenredige vermindering van den aanslag in de Verponding."

Wordt de Verpondingsordonnantie alzoo naar behooren toegepast, dan is een vijfjarige aanslag een groot voorrecht voor den belastingschuldige, wiens ondernemingsgeest wordt aangewakkerd door het bewustzijn, dat de verkoopwaarde zijner onderneming steeds grooter wordt; terwijl diezelfde stijging der verkoopwaarde ook de schatkist ten goede komt bij een volgenden aanslag.